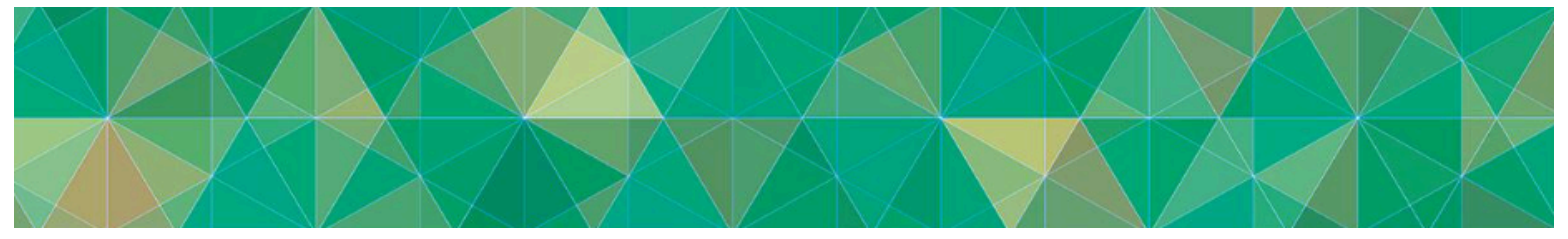

4. L'ACCIÓ TUTORIAL AMB LA FAMÍLIA O ENTORN DE CURA.

Arantza Almenta

QUÈ ÉS FAMÍLIA O ENTORN DE CURA?

Palacios & Rodrigo (1988) des de la psicologia evolutiva i l'educació detallen que una família és la unió de persones que comparteixen **un projecte vital en comú** en el que es generen forts **sentiments de pertinença**, on existeix un compromís personal entre els membres i on s'estableixen intenses relacions d'intimitat, reciprocitat i dependència

Palacios & Rodrigo (1998). *Familia y desarrollo humano*. Alianza Empresa.

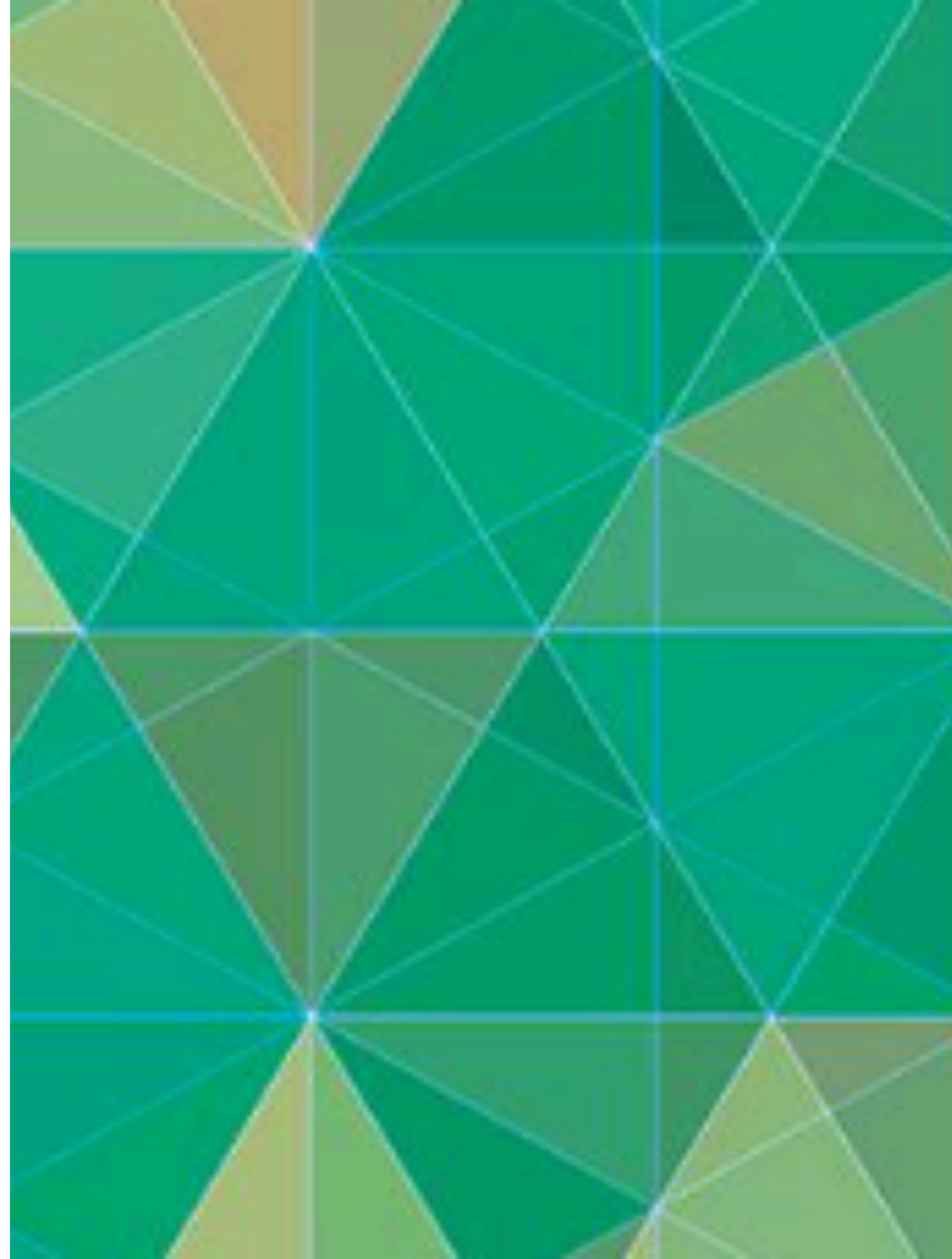

Estructura familiar Definició

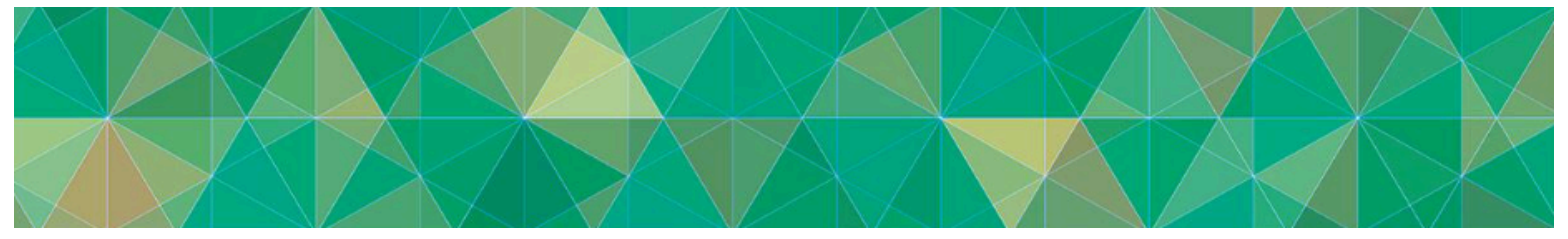
<i>Biparental o nuclear amb fills/es</i>	És l'estructura familiar més comuna, la que coneixem com a família tradicional o família nuclear. És aquella formada per un pare, una mare i els seus fills biològics.
<i>Biparental sense fills/es</i>	Fa referència a aquelles famílies que per alguna raó decideixen no tenir fills. És a dir, es caracteritza per no tenir descendents.
<i>Monoparental</i>	En l'estructura monoparental un dels dos pares es fa càrrec de la unitat familiar i, per tant, de la criança i l'educació dels infants. Generalment les famílies monoparentals estan conformades per dones, i és un dels models més criticats per la nostra societat.
<i>Adoptiva</i>	Una família adoptiva sorgeix quan una família biparental pren la decisió d'adoptar per tal de tenir descendència i, d'aquesta manera, conformar la seva nova família
<i>Amb pares separats</i>	En aquesta estructura familiar els progenitors s'han separat a causa d'una crisi. I, tot i no conviure junts, continuen complint els seus deures com a pares. A diferència de les famílies monoparentals, on un dels pares porta tot el pes de la criança dels fills, els pares separats comparteixen funcions i responsabilitats.
<i>Composta o reconstituïda</i>	Aquest tipus d'estructura familiar està formada per diverses famílies nuclears. Arran d'una ruptura familiar i la posterior unió entre dues famílies, en aquest tipus d'estructura conviuen tant els fills d'un membre de la parella com els progenitors de l'altre part.
<i>Homoparental</i>	Conformada per dues persones del mateix sexe, és a dir, dos homes o dues dones, que poden tenir o no fills. Aquest tipus d'estructura familiar entra dins de la classificació com un dels nous models familiars. Actualment encara existeixen reaccions de rebuig envers les relacions homoparentals. Malgrat tot, països com Espanya aproven que les famílies homoparentals tinguin descendència a partir de diversos mecanismes com l'adopció, la inseminació artificial, la donació d'òvuls, entre d'altres.
<i>Extensa</i>	Conviuen diversos membres de la família (pare, mare, fills, tiets, avis, etc).

Roman et. al (2009). *Tipos de familia y satisfacción de necesidades de los hijos*. International Journal of Developmental and Educational Psychology (2), núm. 1, pp. 549-558. Badajoz: España.

**4.1. LA RELACIÓ AMB LES FAMÍLIES O ENTORN
DE CURA: L'ACCIÓ TUTORIAL COMPARTIDA.
ACTES DE RECONeixEMENT SOCIAL.**

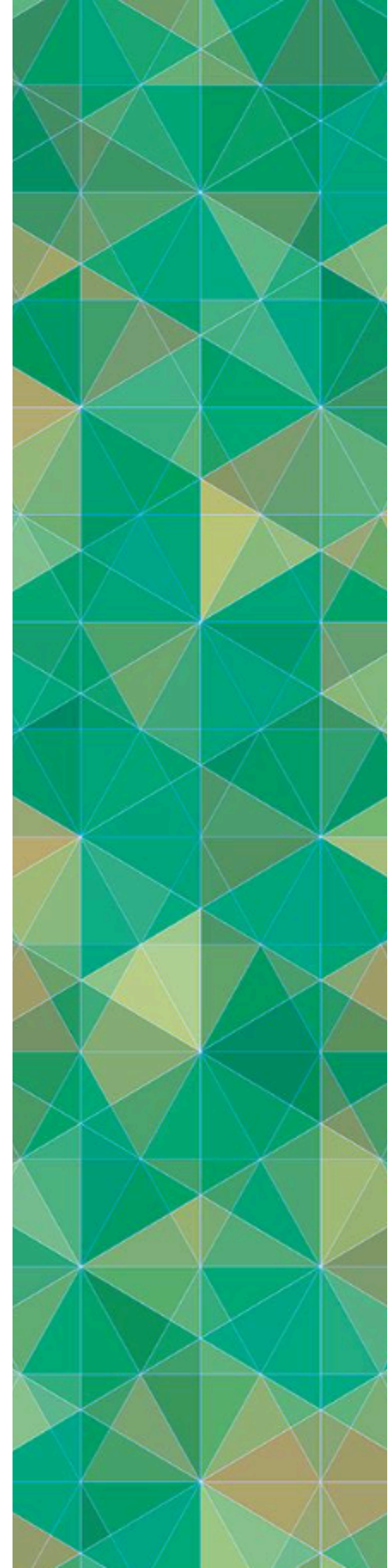
**LA RELACIÓ ENTRE DOCENT I
FAMÍLIA O ENTORN DE CURA **ÉS**
ASIMÈTRICA**

LA RELACIÓ AMB L'ESCOLA ÉS COMPLEXA

NIVELLS	DIMENSIONS	VARIABLES
INDIVIDUAL	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Característiques dels membres de la família ➤ Característiques dels fills 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Creences sobre l'educació ➤ Sentiment d'eficàcia educativa ➤ Actituds educatives
CONTEXT FAMILIAR	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Condicions demogràfiques ➤ Interacció pares-fills (sistema relacional, estil educatiu familiar) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Situació econòmica familiar ➤ Grau d'estrès familiar ➤ Clima afectiu entre els membres de la família ➤ Suport social i/o xarxa social disponible
CONTEXT ESCOLAR	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Característiques de l'escola (afavorir o no la participació) ➤ Característiques dels mestres (afavorir o no la participació) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Relació de l'escola amb els pares ➤ Actituds dels mestres amb les famílies ➤ Pràctiques escolars orientades a la participació i col·laboració amb les famílies
Variables moduladores	<p>Configuració de la família (estructura familiar)</p> <p>Gènere de l'alumnat (nen o nena)</p>	

Grolnick & altres (1997) Predictors of parent involvement in children's schooling. Journal of educational psychology, 89,3, 538-548

MODELS DE FAMÍLIA PREDISPOSATS A RELACIONAR-SE AMB L'ESCOLA

Compromesa activament amb l'escola.

PERSISTENT

Utilitza els seus coneixements i els seus contactes per intervenir en favor del seu fill.

COM A MESTRE A CASA

Actua de forma compensadora. Adopta el paper del mestre.

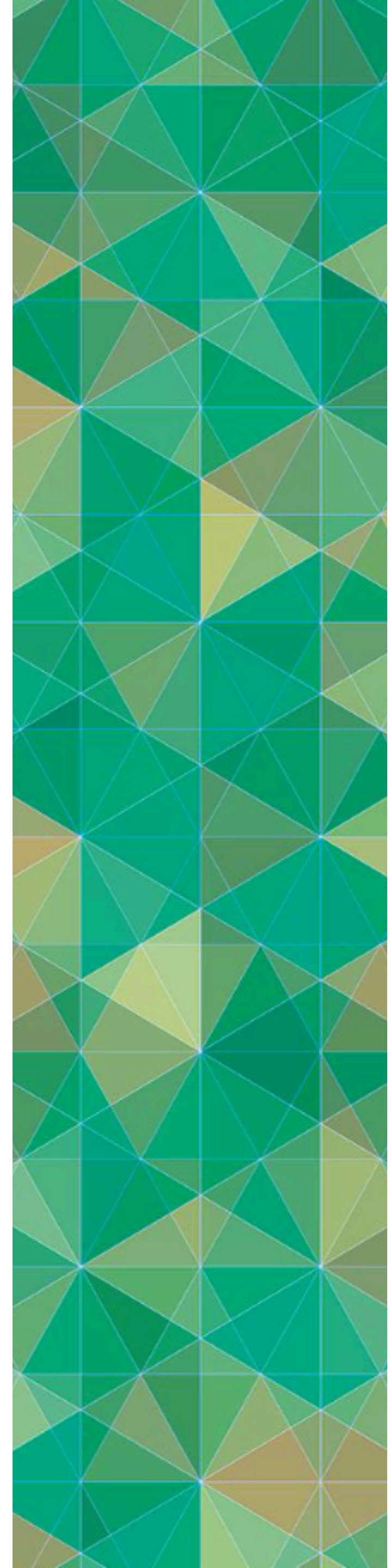
Desenvolupa tècniques per ensenyar el seu fill a casa.

COM A MEDIADORA-INTERVINENT EXPERIMENTADA I HÀBIL

Estableix una bona relació entre casa i escola.

Manté una comunicació fluïda amb els mestres sobre els seus fills.

Coleman, P.K., & Karraker, K. H. (1998). Self-efficacy and parenting quality: Findings and future applications. *Developmental Review, 18*(1), 47-85.

MODELS DE FAMÍLIA AMB DIFICULTATS A RELACIONAR-SE AMB L'ESCOLA

ANÒNIMA

Se senten oblidats pels mestres, passen desapercebuts per l'escola.

Tenen dificultats per comprendre la dinàmica escolar i per utilitzar el mateix codi comunicatiu de l'escola

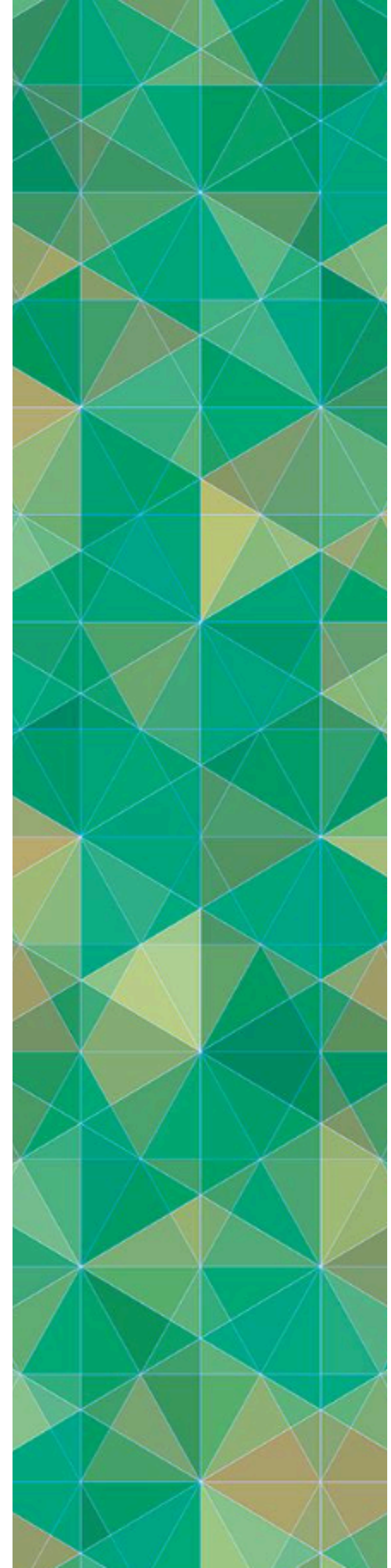
No tenen temps pel seu fill ni per anar a parlar amb els mestres.

POC DISPOSADA

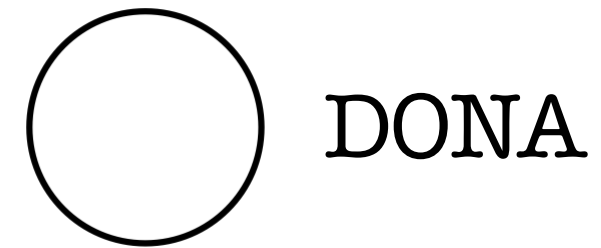
Acostumen a negar les dificultats del fill o les atribueixen a l'escola. Adopten iniciatives que no els comprometen personalment.

INEFECTIVA

Volen ajudar a casa i a l'escola però no saben com fer-ho o ho fan de forma conflictiva. Se senten rebutjats per l'escola.

EL GENOGRAMA: SÍMBOLO

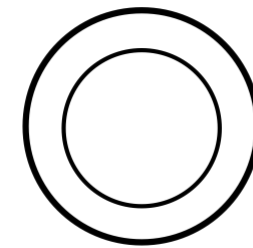

DONA

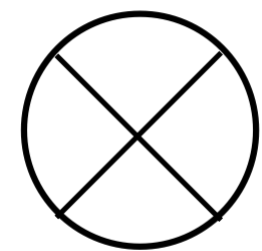
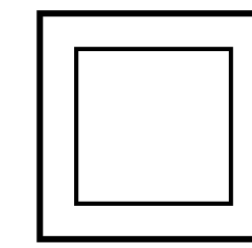

HOME

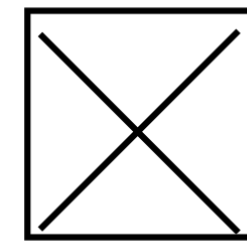
DONA (persona
diana)

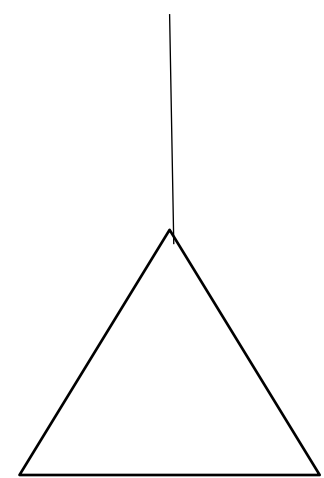
HOME (persona
diana)

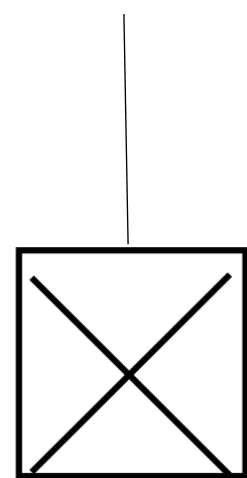
DONA DIFUNTA

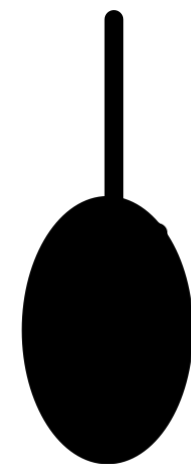
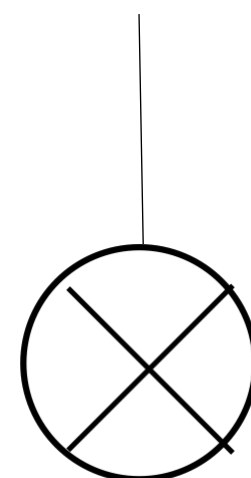
HOME DIFUNT

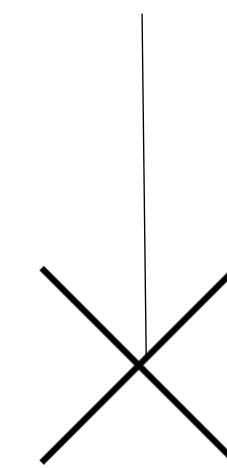
EMBARÀS

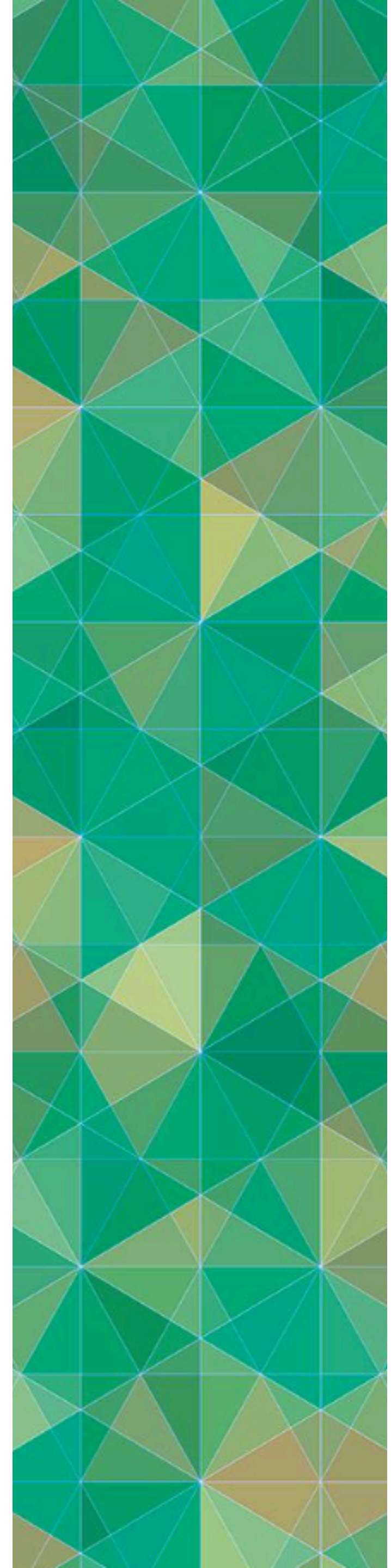
MORT AL
NÉIXER

ABORTAMENT
ESPONTANI

ABORTAMENT
PROVOCAT

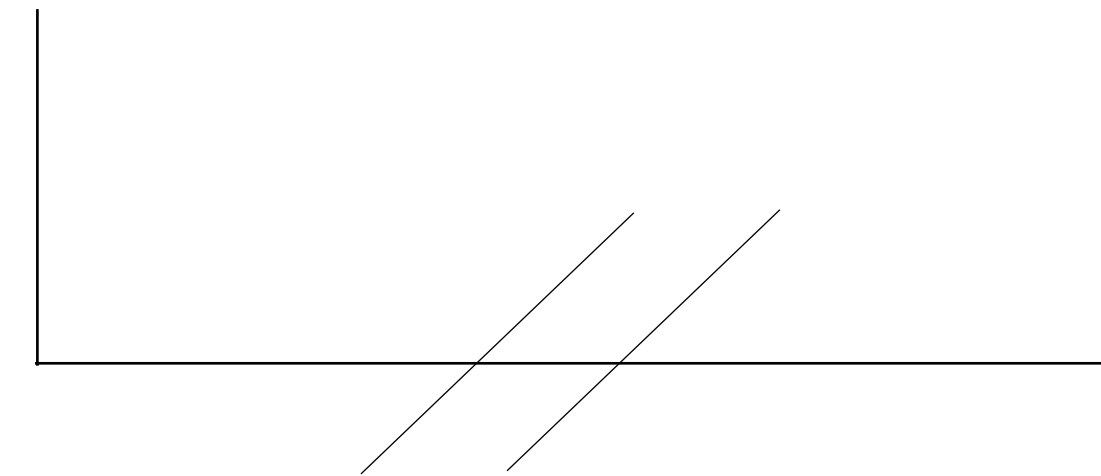
EL GENOGRAMA: LES RELACIONS

MATRIMONI

PARELLA NO CASADA

SEPARACIÓ I/O DIVORCI

MES GRAN

MES PETIT

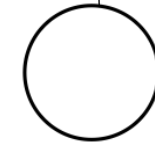
ABORTAMENT

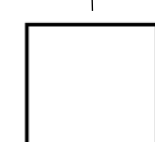
PREMATURA

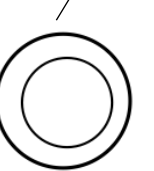
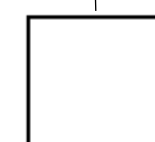
NENA

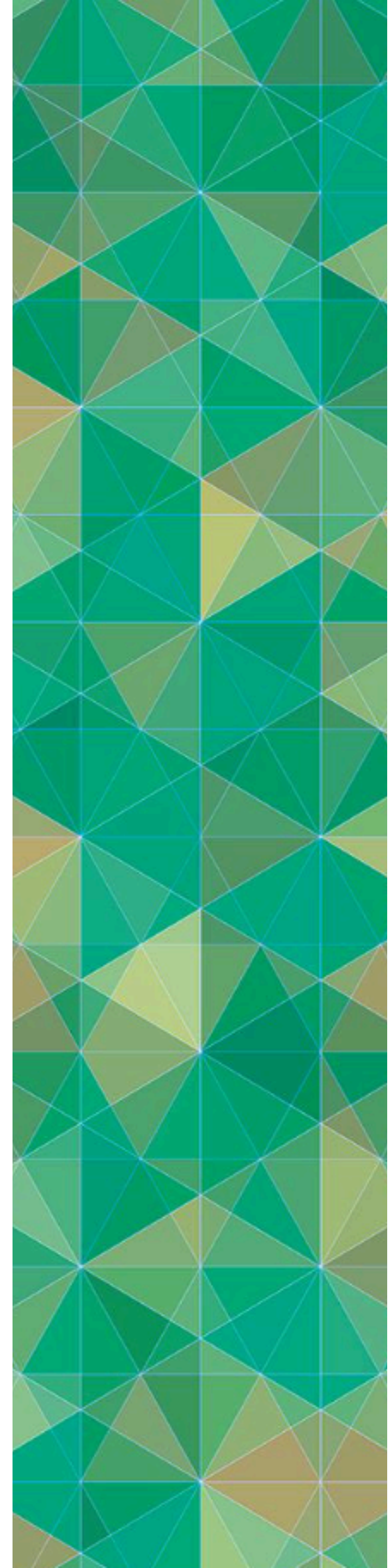
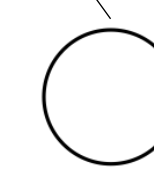
NEN

NEN
ADOPTAT

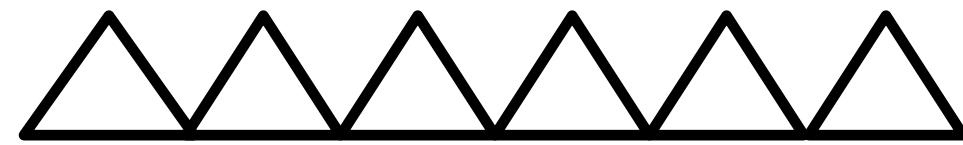
BESSONES

EL GENOGRAMA: LES RELACIONS INTERPERSONALS

Relacions unides

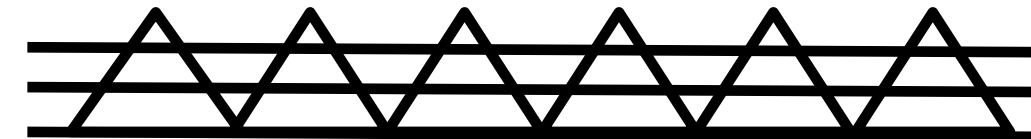
Relacions pobres o conflictives

Relacions
distants

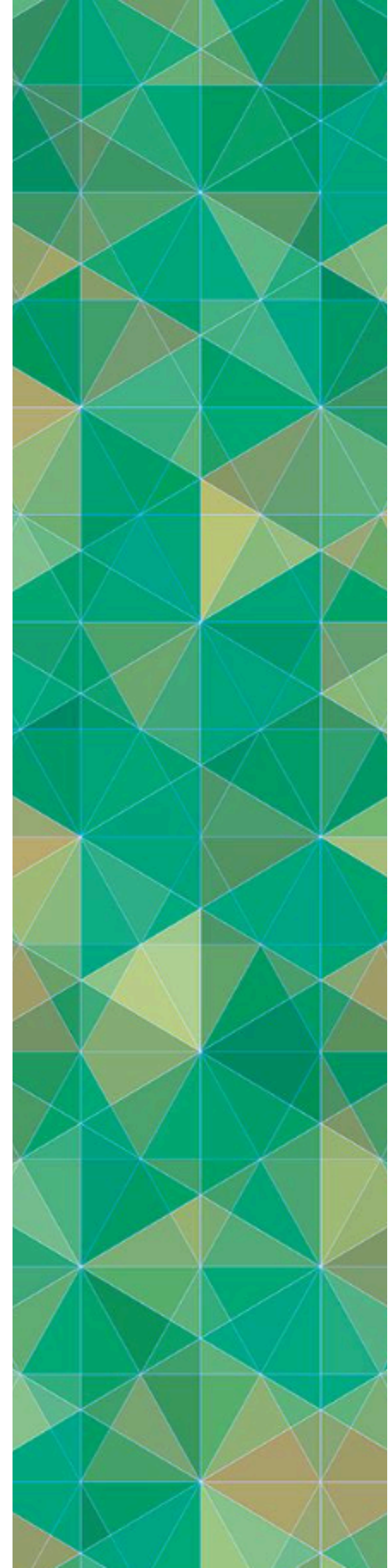
Relacions molt unides o fusionades

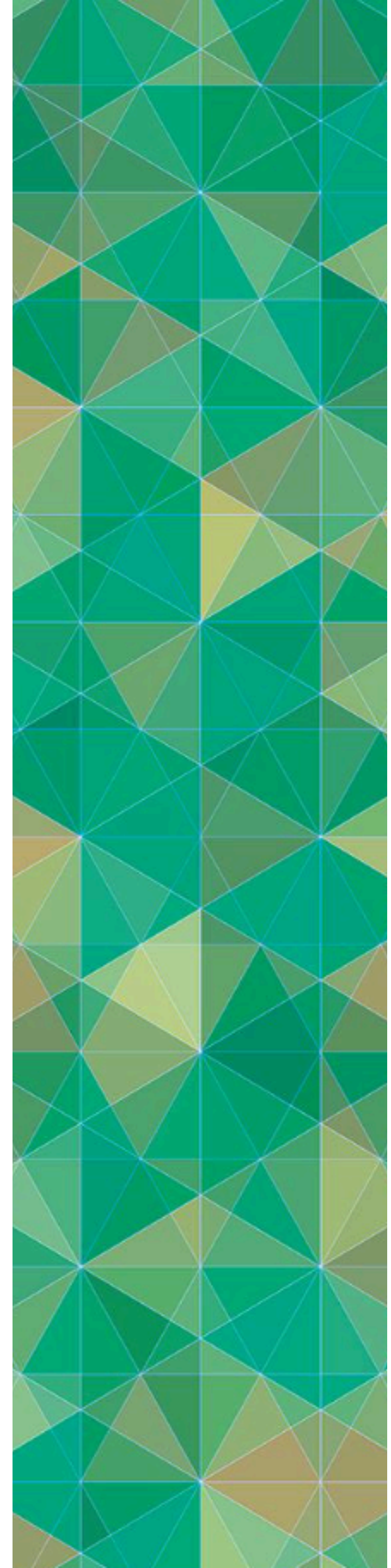
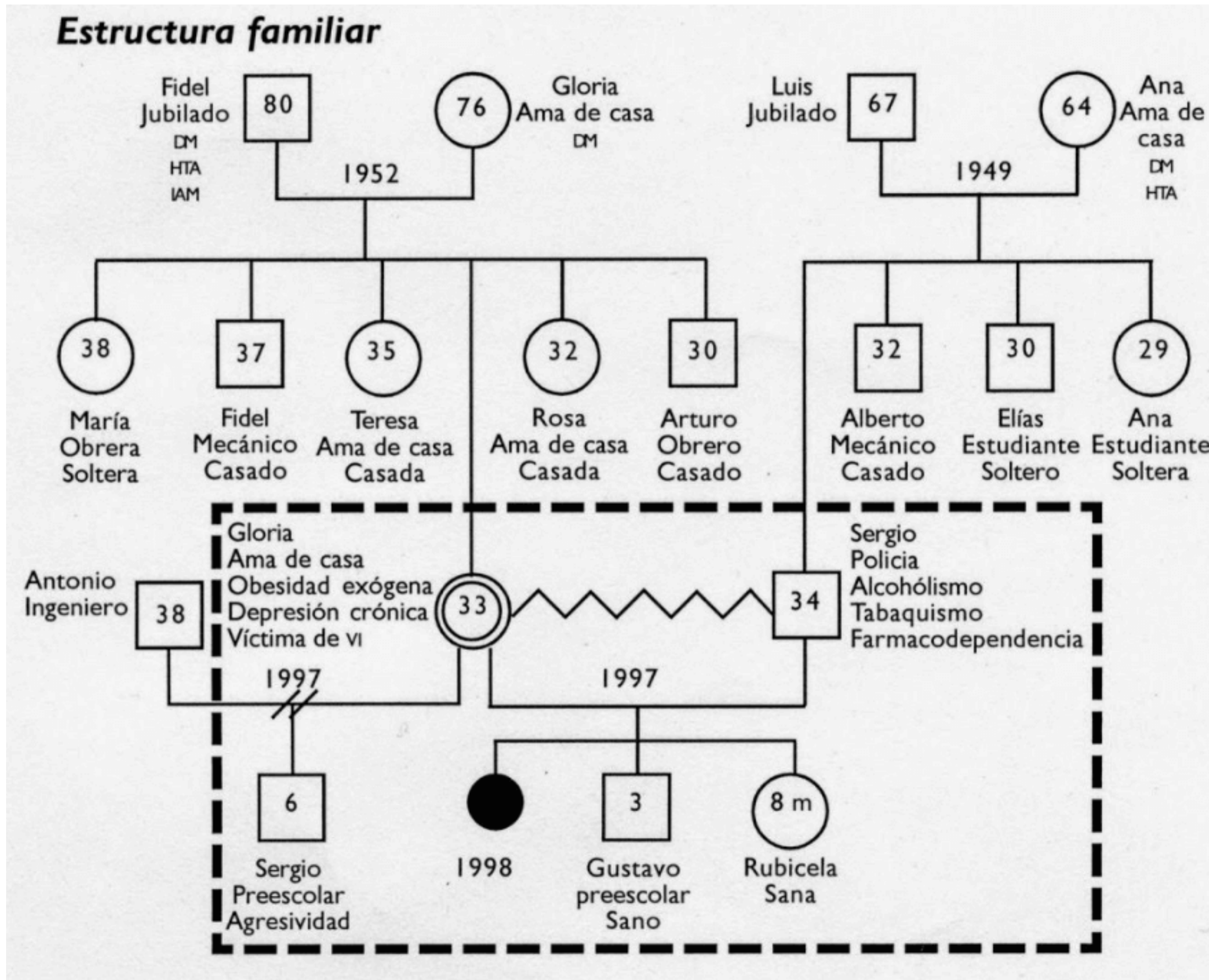
Relacions fusionades i conflictives

Relacions apartades o separades

EL GENOGRAMA: EXEMPLE

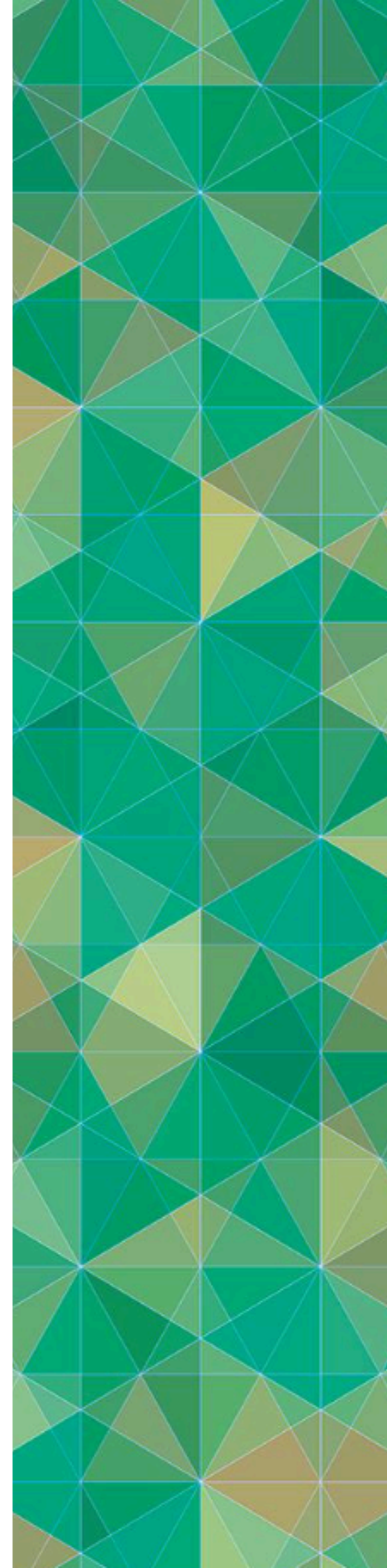
ANTES DE RECONEIXEMENT SOCIAL: HONNETH (2010)

Honneth (2010)

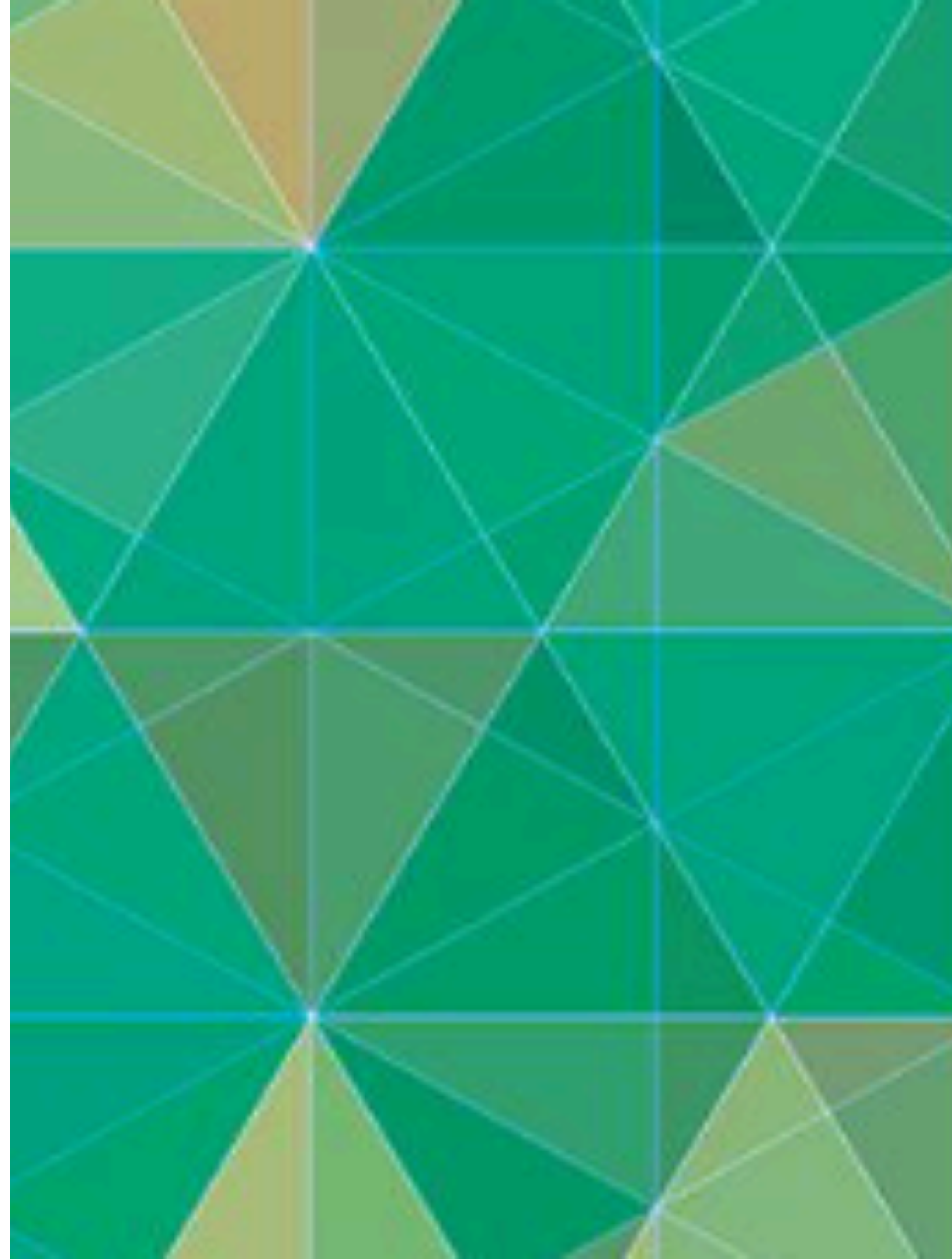
-Amor.

-Reconeixement dins d'una mateixa comunitat com subjecte dels mateixos drets.

-Relació d'aprobació solidària i apreciació de les capacitats i modus de vida desenvolupades individualment.

4.2. ACCIONS D'INFORMACIÓ I D'ACOMPANYAMENT A LES FAMÍLIES O ENTORN DE CURA.

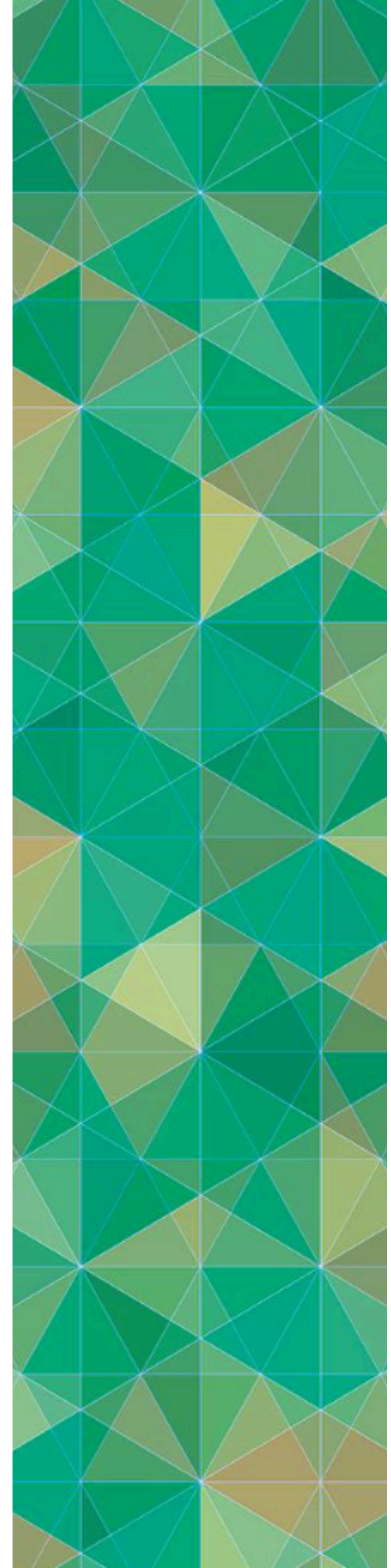
LA COMUNICACIÓ

COMUNICACIÓ DIÀRIA

- Manera informal
(entrades i sortides)
- Manera formal (agenda infantil, tauler d'anuncis, blogs, pàgina web, etc.)

COMUNICACIÓ PERIÒDICA

- Informes
- Entrevista
- Reunió

L'ENTREVISTA

Consideracions claus per fer l'abordatge de l'entrevista amb la família

Legitimar els sentiments que presenta la família

Acceptar la família tal com és (no jutjar)

Entendre'ls, empatitzar amb la família

L'ENTREVISTA

ACTITUD D'ESCOLTA ACTIVA

L'ENTREVISTA

FINALITAT

- Recollir informació sobre esdeveniments i trets personals de l'infant i la seva família.
- Completar i atribuir significat a les observacions fetes als infants.
- Relacionar-se amb l'infant i la seva família.
- Donar informació.
- Promoure la participació, la col·laboració i la implicació de la família en el procés formatiu
- Participació, col·laboració, implicació de la família en el procés formatiu.
- Intervenció conjunta.
- Resoldre conflictes.

L'ENTREVISTA

MODALITAT

Estructurada: Preguntes preestablertes. És un protocol de preguntes i respostes prefixat. Preguntes tancades.

No estructurada: L'esquema de preguntes i seqüències no està prefixat. Les preguntes són obertes. Les respostes s'han de construir.

Dirigida: Consta d'una llista de qüestions o aspectes que han de ser explorats durant l'entrevista. Pot donar-se un aire informal i col·loquial.

No dirigida: Deixar que l'entrevistat s'expressi amb llibertat sobre un tema. Intenta aprofundir en el món interior dels subjectes, i comprendre, des de la perspectiva dels mateixos, les seves vides, experiències, o situacions.

L'ENTREVISTA

FAMÍLIA	INICIAL Es realitza abans de començar el curs o bé Durant el 1r trimestre. Els objectius principals són: <ul style="list-style-type: none">• Conèixer la família i el context familiar.• Comunicar a la família sobre el què es farà, el què s'espera i el què es necessita pel curs.• Què coneguin el context escolar• Tenir una primera impressió de com és l'alumnat i prendre decisions sobre com ajustar el procés educatiu.
	DE SEGUIMENT L'entrevista forma part de la tasca avaluativa. S'informa a la família sobre el desenvolupament del procés educatiu. Permet canalitzar conflictes i establir estratègies d'intervenció conjunta.
	FINAL S'informa a la família sobre el procés educatiu. Serveix per què la família comuniqui possibles canvis en el desenvolupament de l'infant. Donar pautes de futur per continuar el procés formatiu.
DURANT TOT EL CURS	
ALUMNAT	Establir relacions de confiança amb l'alumnat. Canalitzar conflictes. Implicar l'alumnat en el seu procés formatiu. Adequar la intervenció. Realitzar un seguiment individual. Obtenir informació.

L'ENTREVISTA

Escoltar d'una manera lliure de prejudicis, preconceptes i opinions personals per generar un canvi orientat al diàleg i generar confiança en la cerca de solucions i acords.

Escoltar amb interès i curiositat per millorar la comprensió del missatge.

Escoltar sense jutjar ni valorar per legitimar a les persones.

Escoltar des de l'empatia per promoure la possibilitat de la comprensió mútua.

Escoltar per discriminar fets, arguments, sentiments i emocions de qui parla per entendre millor la pròpia posició i la de l'altre.

L'ENTREVISTA

ENTORN FÍSIC I AMBIENTAL

- Ambient i clima agradable i acollidor
- Sense presses (temps acordat prèviament)
- Lloc tranquil, sense interrupcions

ACTITUD DE LES MESTRES TUTORES I MESTRES TUTORS

- Actitud d'empatia i d'escolta activa
- Transmetre confiança i confidencialitat

ELEMENTS CLAU

- MOTIU: Què es vol dir? I Per a què es diu
- CONTINGUT: Què es diu? De quin tema es tracta
- EXECUCIÓ: Com és diu? De quina manera es comunica?

FORMULACIÓ DE LES PREGUNTES

- Contingut i naturalesa de les preguntes
- Organització i seqüència de les preguntes

INFORMACIÓ SOBRE LA FAMÍLIA

- Cal saber qui vindrà a l'entrevista i disposar de la informació prèvia

L'ENTREVISTA

DURANT L'ENTREVISTA

- **PRESENTACIÓ:** Legitimar, acceptar i comprendre els sentiments de la família vers els seus fills. Connotar positivament a l'infant i ressaltar-ne les fortaleeses.
- **DESENVOLUPAMENT:** Centrar-se en la situació que cal resoldre i/o millorar. Utilitzar un vocabulari clar, senzill i entenedor per a les famílies des de la comunicació assertiva i l'empatia.
- **TANCAMENT:** Compromís d'acció compartida. Clarificar els acords i concertar properes entrevistes.

L'ENTREVISTA

DESPRÉS DE L'ENTREVISTA

VALORACIÓ DEL TRANSCURS DE L'ENTREVISTA

- de com s'ha donat la informació
- del clima de l'entrevista
- de la col·laboració i actitud de la família en relació al tema de l'entrevista
- dels acords

LA REUNIÓ

PLANIFICACIÓ DE LA REUNIÓ

1. DEFINIR ELS OBJECTIUS O TEMES A TRACTAR PRINCIPALMENT DE CURS:

Donar a conèixer el projecte educatiu del centre i l'equip docent

Donar a conèixer el pla de treball del curs

Recomanacions i suggerències de com afavorir el procés d'aprenentatge

Establir un clima de participació família/escola

DURANT EL CURS:

Informar de les incidències del curs FINAL DE CURS

Preparar la transició

2. PREPARAR ELS MATERIALS I RECURSOS

3. PREPARAR L'ESPAI

4. PREPARAR LA CONVOCATÒRIA

LA REUNIÓ

REALITZACIÓ I EXECUCIÓ DE LA REUNIÓ

INICI DE LA REUNIÓ

Presentació dels participants Objectius i temes a tractar

DURANT LA REUNIÓ

Seguir l'ordre del dia Dinamitzar la reunió

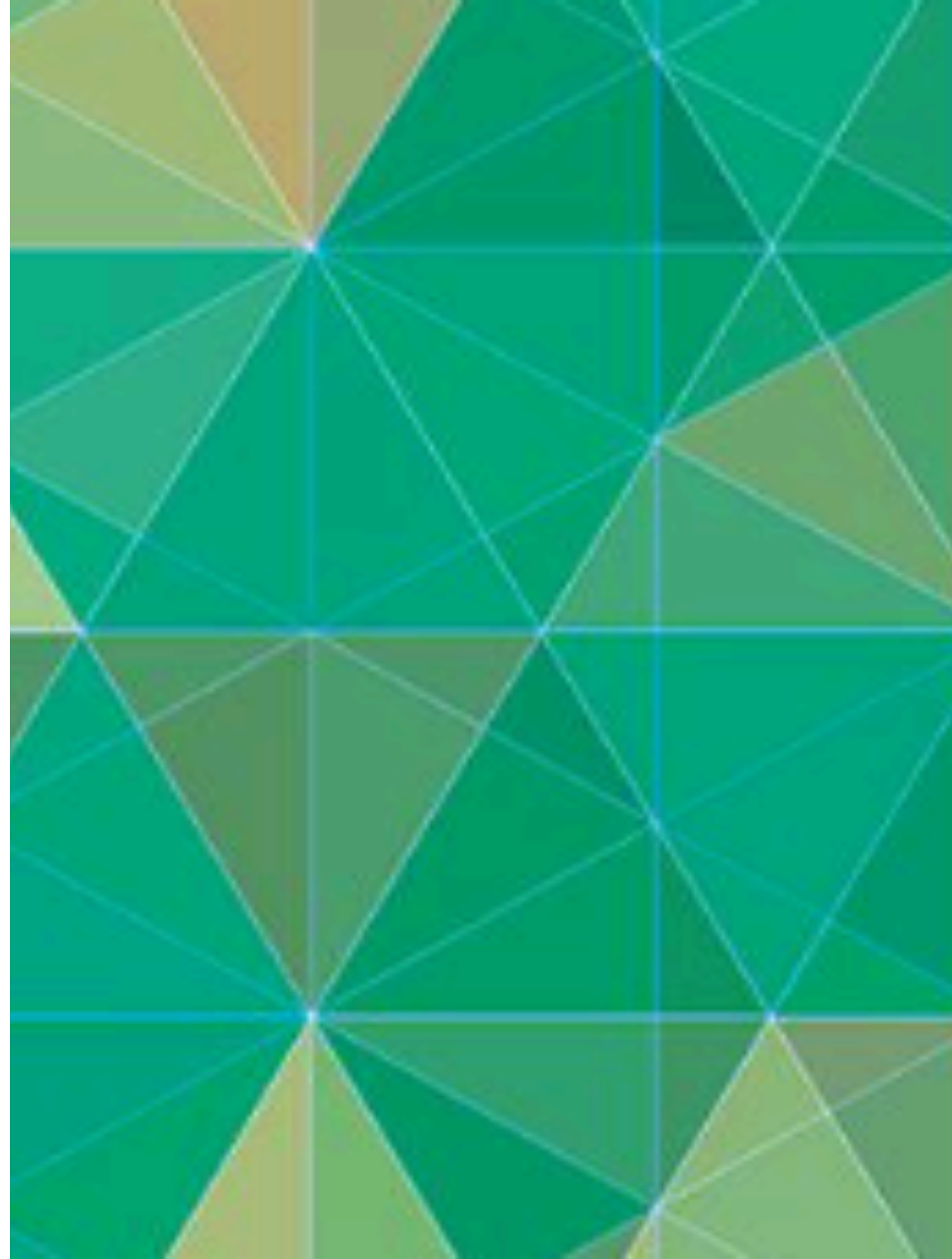
FINAL DE LA REUNIÓ

Resumir la informació Acordar els compromisos Moderar el torn de paraules
Despedir i agrair per a l'assistència

AVALUACIÓ DE LA REUNIÓ

Sobre com s'ha donat la informació. Sobre la direcció i el clima de la reunió.
Sobre la participació, actitud i preguntes de les famílies. Sobre els acords, suggeriments,...
Sobre els aspectes a millorar en properes reunions. Donar a conèixer el projecte educatiu del centre i l'equip docent

4.3. ACCIONS DE PARTICIPACIÓ I COL·LABORACIÓ ACTIVA AMB LES FAMÍLIES O ENTORN DE CURA.

Els autors destaquen tres tipus de participació de les famílies a l'educació dels seus fills associats a l'èxit escolar entès com motivació, adaptació i progrés educatiu.

ACTITUDINAL

Participar activament a les activitats de l'escola (entrevistes, reunions, xerrades, etc.) i a casa (ajuda a fer els deures)

COGNITIU- CONDUCTUAL

Proporcionar un context familiar ric en experiències educatives (museus, biblioteques, concerts, teatre, excursions, etc.)
Implica als fills a les tasques de casa.

PERSONAL

Mantenir-se informada de l'estada de l'infant a l'escola.

ESTRATÈGIES DE PARTICIPACIÓ

PARTICIPACIÓ FORMAL

- Carta de compromís
- AFA
- Consell escolar

PARTICIPACIÓ NO FORMAL

- Tallers
- Xerrades
- Escoles de mares i pares
- Activitats educatives
- Festes